

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.gada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF>.

11. Регуляторна діяльність в Україні: планування, обґрунтування, обговорення, відстеження: посібник / К.О. Ващенко, О.М. Мірошніченко, І.Г. Барчук та ін. – К., 2008. – 156 с.

12. Щодо відстеження результативності регуляторних актів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrp.gov.ua/files/bc39f.doc.

Надійшла до редакції 12.12.2016 р.

А.О. Щерба

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Інвестиційна активність та інвестиції завжди перебувають у центрі уваги науковців. Інвестиційна активність впливає не тільки на економічний розвиток, але і на розвиток суспільства в цілому. Найважливіші функції для підприємства, без яких неможливий економічний розвиток країни, виконують інвестиції. У сучасній літературі існує безліч визначень понять «інвестиції» та «інвестиційна активність». Однак інвестиції характеризуються недостатньо чітко, тому буде доцільно уточнити економічну сутність понять «інвестиції» та «інвестиційна активність».

Проблеми розширення джерел інвестиційної активності промислових підприємств висвітлено у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Питанням сутності, структури, факторів, методів підвищення інвестиційної активності промислових підприємств присвячено багато науково-практичних праць таких учених, як: І. Бланк [4], Л. Борщ [6], Г. Єршова [13], О. Богуцька [5], Є. Будяков [7], М. Денисенко [11], В. Шевчук, П. Рогожин [31], О. Расвнева [23],

© А.О. Щерба, 2016

О. Ястремська [33], Л. Салимов [26], М. Денисенко [11], Г. Харламова [27], О. Щербань [32] та ін.

Метою статті є визначення сутності економічних категорій «інвестиції» та «інвестиційна активність», що впливають на залучення капітальних інвестицій.

Інвестиції як економічна категорія ввійшли у вітчизняну літературу і практику у 90-х роках ХХ ст., коли розпочалося ринкове перетворення суспільства. Із входженням України в ринкову систему ведення господарства встановленню економічної сутності інвестицій надавалося все більше уваги, проте наукова думка не має універсального формулювання інвестицій, яке б повністю відповідало вимогам теорії та практики ведення господарства. На сьогодні вітчизняній економіці притаманна низька інвестиційна активність, яка розуміється як ступінь інтенсивності процесів інвестування, що визначається обсягами, темпами зростання й ефективністю використання інвестиційних ресурсів [6, с. 31].

У сучасному розумінні інвестиції – це всі види фінансових, матеріальних та інших цінностей, що вкладаються інвесторами в об'єкти підприємництва, й інші види діяльності з метою отримання доходу. Із розвитком ринкових відносин в Україні змінюються погляди на сутність інвестицій, виникають і розвиваються наукові підходи до їх оцінки, а також форм, методів та принципів інвестування.

Підходи вчених до трактування даного терміна різняться. Для більш глибокого розуміння доцільно детально розглянути визначення поняття «інвестиції».

Термін «інвестиції» походить від англійського слова «to invest», що означає «вкладати». У новому словнику іншомовних слів подано таке визначення: «Інвестиція» (нім. Investition, від лат. Investire – вкладати) – довгострокове вкладення капіталу в будь-яке підприємство, справу, особливо за кордоном, щоб отримати прибуток [20, с. 672]. На сьогодні ще немає однозначного трактування цього терміна як у зарубіжній, так і у вітчизняній літературі. У більш широкому розумінні інвестиції являють собою вкладення капіталу з метою наступного його примноження.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види є майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається со-

ціальний ефект. Таке визначення інвестицій є найбільш розповсюдженим і подається в більшості сучасних вітчизняних підручників. Воно має подвійний характер: з одного боку, інвестиції розглядаються як засіб примноження капіталу, з іншого – як засіб надання певних соціальних послуг, які зрештою сприяють соціально-економічному розвитку суспільства. Окрім того, у наведеному в Законі України «Про інвестиційну діяльність» визначенні не тільки враховується дієвість інвестицій і при цьому розкривається взаємозв'язок, процес перетворення інвестиційних ресурсів на вкладення, витрати, але і подається широка класифікація інвестицій [14, ст. 1].

Відповідно до Податкового Кодексу України інвестиції – це господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно [22].

На думку І. Бланка, інвестиціями підприємства є вкладення капіталу у всіх його формах у різні об'єкти (інструменти) його господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення економічного чи позаекономічного ефекту, тобто будь-якого іншого корисного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику і ліквідності. Проте в такому випадку незрозумілими є принципові відмінності інвестицій від інших операцій, оскільки і неінвестиційне споживання капіталу припускає деякий позитивний позаекономічний ефект [4, с. 38].

Український учений А. Пересада сформулював інвестиції як вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому [21, с. 272]. Варто відзначити, що А. Ідрисова дотримується такої самої думки щодо визначення інвестицій: це вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення [15, с.174-176].

В економічному словнику за редакцією С. Мочерного інвестиції тлумачаться як довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку [19, с.13].

На думку М. Денисенко, інвестиції – це те, що відкладається на завтра, одну їх частину складають споживчі блага, які не використовуються в поточному періоді, вони відкладаються на збільшення

запасів, іншу – ресурси, які направляються на розширення виробництва [11, с.7]. У цьому твердженні до інвестицій належать споживчі інвестиції, тобто придбання предметів тривалого користування.

В. Шевчук та П. Рогожин відзначають, що інвестиції – це всі види активів (коштів), які вкладаються в господарську діяльність із метою отримання доходу [31, с. 384].

М. Ареф'єв під інвестиціями розуміє сукупність усіх грошових, майнових й інтелектуальних цінностей, вкладених у реалізацію різних програм і проєктів виробничої, комерційної, соціальної, наукової, культурної або якоїсь іншої сфери з метою одержання прибутку (доходу) або досягнення соціального або економічного ефекту [3, с. 124].

За визначенням В. Гераймович, інвестиціями є довгострокові вкладення фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів у необоротні активи та приріст оборотних активів з метою одержання прибутку і підвищення суспільного добробуту в країні [9, с. 98-100].

Л. Борщ трактує інвестиції як економічні ресурси, що направляються на збільшення реального капіталу суспільства, тобто на розширення та модернізацію виробничого апарату, та інвестиції в «людський капітал», які на сучасному етапі розвитку економіки набувають все більшого значення [6, с. 44-52].

М. Чорна та С. Глухової визначають інвестиції як комплекс доволі складних явищ, які набувають різноманітних форм, а тому економічне поняття інвестицій може розглядатися в різних аспектах [29, с. 210].

З точки зору Д. Молодченко, інвестиції являють собою сукупність ресурсів у формі власного, залученого та позикового капіталу, з одного боку, та сукупність фінансових, матеріальних і нематеріальних цінностей, спрямованих на збільшення капіталу в майбутньому, – з іншого [18, с.19].

Американські економісти Л.Дж. Гітман та М.Д. Джонк під інвестиціями розуміють будь-який інструмент, у який можна вкласти гроші з метою збереження чи примноження їх вартості та (або) забезпечення додатної величини доходу [10, с. 10].

Дж. Розенберг визначає інвестиції як використання грошей з метою отримання більших грошей, отримання доходу або досягнення приросту капіталу, або і для того, і для іншого [24, с. 173].

Лауреат Нобелівської премії в галузі економіки У. Шарп із співавторами трактує термін «інвестиція» як відмову від певної цін-

ності в поточному періоді з метою отримання цінності в майбутньому [30, с. 1]. Але дане визначення не дозволяє розрізнити інвестиції та вкладення капіталу у здійснення підприємницької діяльності, також під дане визначення підпадають банківські вклади, що припускають розставання з грошима сьогодні для отримання доходу в майбутньому, в яких немає ознак ні інвестиційної, ні підприємницької діяльності.

З урахуванням вищезазначеного можна систематизувати існуючі точки зору на трактування поняття «інвестиції» таким чином. У законодавчих актах інвестиції виступають об'єктом цивільного права та являють собою всі види ресурсів, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку (доходу).

І. Бланк, А. Пересада, А. Ідрисова визначають інвестиції як вкладення капіталу. Вони акцентують увагу на тому, що інвестиції – це вкладання капіталу у всіх його формах у підприємницьку діяльність для забезпечення його зростання у майбутньому.

Деякі науковці, а саме С. Мочерний, В. Гераймович, розглядають інвестиції як довгострокові вкладення. Вони стверджують, що інвестиції можна віднести до суб'єктів господарювання інвестиційної діяльності з метою одержання інших благ.

Як сукупність ресурсів (активів) тлумачать інвестиції такі економісти, як Л. Борщ, Д. Молодченко, В. Шевчук та П. Рогожин. Вони підкреслюють, що інвестиційні ресурси, які являють собою інвестиції, спрямовуються на розширення та відновлення власного капіталу або інших вигід.

У. Шарп, Дж. Розенберг, М. Денисенко розглядають інвестиції як процес або інвестиційні операції. Науковці стверджують, що інвестиції – це інструмент підприємницької діяльності, який виризовується з метою збереження чи отримання доходу.

У сучасних умовах успішний розвиток промислових підприємств обумовлений здійсненням ефективної інвестиційної діяльності, у процесі якої відбувається залучення всіх форм капіталу, державних та іноземних інвестицій, що сприяє впровадженню та освоєнню новітніх технологій виробництва, а також підвищенню їх конкурентоспроможності. Отже, інвестиційна активність підприємств визначається спрямованістю інтересів на досягнення конкурентних переваг, а також відображає ступінь внутрішньої потреби в оновленні власного виробничого капіталу.

На сьогодні не існує єдиного визначення сутності поняття «інвестиційна активність». Для поглибленого вивчення даної категорії проаналізуємо її сутність.

Інвестиційна активність – це інтенсивність залучення інвестицій в економіку підприємства – таке визначення характерне для більшості українських учених [17, с. 30]. Отже, інвестиційна активність відображає динаміку залучення інвестицій, їх структуру, а також співвідносить деякі макроекономічні показники, які описують і характеризують ступінь мінливості інвестиційної діяльності.

На думку О. Савлука, інвестиційна активність – це сукупність інвестиційних потоків унаслідок здійснення інвестиційної діяльності [25, с. 243]. У даному визначенні головним фактором інвестиційної активності є інвестиційний потік, що являє собою інвестиційні ресурси.

У дослідженні Є. Казакевича відзначається, що інвестиційна активність – це сукупність власних фінансових можливостей і можливість залучення зовнішніх фінансових ресурсів [32, с. 160-165]. Дане визначення характеризує інвестиційну активність як забезпечення залучення ресурсів. Однак серед складових запропоновано тільки фінансові ресурси, яких недостатньо для досягнення очікуваного прибутку.

А. Асаул розглядає інвестиційну активність як концентрацію та розподіл інвестиційного капіталу, активізацію впровадження нових виробничих потужностей, розвиток прямих і портфельних інвестицій [2, с. 53-62]. Автор характеризує інвестиційну активність як залучення інвестицій, які впливають на успішність капіталу підприємства.

За визначенням Н. Климова, інвестиційна активність – це ступінь інтенсивності процесів інвестування в рамках підприємства, що враховує ресурсні та реалізовані інвестиційні можливості регіональної економічної системи [16, с. 52]. Таке визначення містить неточність, тому що більше характеризує інвестиційні можливості, ніж інвестиційну активність.

Л. Салімов вважає, що інвестиційна активність – це поведінка суб'єктів інвестиційної діяльності; динаміка розміру та структури інвестицій; темпи зростання й ефективність використання інвестиційних ресурсів [26, с. 85]. Слід зауважити, що в даному випадку автор акцентує увагу на використанні параметрів, за допомогою яких можна визначити інвестиційну діяльність підприємства.

На думку В. Бутиріної, інвестиційну активність слід розглядати як характеристику кінцевого результату інвестиційного процесу [8, с. 47]. Автор повністю отожднює інвестиційну активність з інвестиційною діяльністю. При цьому визначення потребує уточнення, тому що не можна охарактеризувати інвестиційну активність тільки на основі зміни динаміки та структури інвестицій.

Г. Харламова визначає інвестиційну активність об'єкта інвестування як інтенсивність залучення в нього інвестицій [27, с. 73-79]. У даному підході недостатньо характеризувати інвестиційну активність як об'єкт інвестування, тому що існує багато інших показників, за допомогою яких можна досягти конкретного результату.

Ю. Аніскін, А. Бударова, А. Попов трактують інвестиційну активність як залучення і реалізацію позикового капіталу, прямих та портфельних інвестицій з метою підвищення економічного потенціалу і переведення підприємства на якісно новий рівень функціонування [1, с. 47]. Автори підкреслюють, що від таких факторів, як економічний потенціал та інвестування власних коштів, завжди залежатиме інвестиційна активність підприємства.

В. Будяков під інвестиційною активністю розуміє швидкість (інтенсивність) перебіг інвестиційних процесів, що вимірюється зміною співвідношень інвестицій до валової доданої вартості або валового регіонального продукту; зміни динаміки зрушень структури капітальних інвестицій; зміни співвідношень інвестицій в основний капітал до середньооблікової чисельності працівників у реальному секторі економіки регіону [7, с. 47] Отже, інтенсивність є складовою інвестиційної активності.

Т. Чаргазія тлумачить інвестиційну активність як позитивну динаміку зміни параметрів, що характеризують обсяги інвестицій, результати їх реалізації та джерела надходження [28, с. 159]. Автор акцентує увагу на тому, що в даному випадку динаміка певних показників характеризує інвестиційну діяльність підприємства.

Аналіз існуючих трактувань засвідчив різноманітність визначення поняття «інвестиційна активність». Інвестиційна активність спрямовується не тільки на залучення ресурсів, але і на впровадження інвестицій. Інвестиційна активність – це не тільки інтенсивність залучення інвестицій у підприємство, але і створення передумов для відповідного розміщення залучених коштів.

Отже, під інвестиційною активністю слід розуміти динаміку залучення та структуру інвестицій, які характеризують інвестиційну діяльність на підприємстві, а також можливість залучення фінансових ресурсів з метою отримання прибутку чи іншого очікуваного ефекту. Ефекту можна досягти за допомогою сукупності економічних параметрів, які включають рівень і структуру інвестицій.

Оскільки економічна сутність поняття «інвестиційна активність» до сьогодні чітко не сформована, необхідно проаналізувати інвестиції, що допоможе встановити чітку структуру інвестиційної активності підприємства. Для виявлення привабливості інвестиційного клімату слід проаналізувати показники попередніх років інвестиційної активності (табл. 1, рисунок). За даними Держкомстату України в січні-вересні 2016 р. в економіку іноземними інвесторами вкладено 2859,1 млн дол. США прямих інвестицій.

Таблиця 1

Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування у 2010-2015 рр., млн грн / % [12]

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усього	180575,5 / 100	24126,0 / 100	273256,0 / 100	249873,4 / 100	219419,9 / 100	23116,4 / 100
у т.ч. за рахунок:						
коштів державного бюджету	10223,3 / 5,7	17376,7 / 7,2	16288,3 / 5,7	6174,9 / 2,5	2738,7 / 1,2	6919,5 / 2,5
коштів місцевих бюджетів	5730,8 / 3,2	7746,9 / 3,2	8555,7 / 3,1	6796,8 / 2,7	5918,2 / 2,7	14260,0 / 5,2
власних коштів підприємств та організацій	111371,0 / 61,7	147569,6 / 61,2	171176,6 / 62,6	165786,7 / 66,3	154629,5 / 70,5	184351,3 / 67,5
кредитів банку та інших позик	22888,1 / 12,7	36651,9 / 15,2	39724,7 / 14,5	34734,7 / 13,4	21739,3 / 9,9	20740,1 / 7,6
коштів іноземних інвесторів	3723,9 / 2,1	5038,9 / 2,1	4904,3 / 1,8	4271,3 / 1,7	5639,8 / 2,6	8185,4 / 2,9
коштів населення на будівництво житла	18885,9 / 10,4	17589,2 / 7,3	22575,5 / 8,3	24072,3 / 9,6	22064,2 / 10,1	319885,4 / 11,7
інших джерел фінансування	7752,5 / 4,3	9312,8 / 3,9	10030,9 / 3,7	8036,7 / 3,2	6690,2 / 3,1	6674,7 / 2,4

Зростання обсягів капітальних інвестицій прискорилось у II кварталі 2016 р. до 17,5% порівняно з відповідним періодом 2015 р. (скорочення на 3,6% у II кварталі 2015 р. та зростання на 0,7% у I кварталі 2016 р., зростання на 7,5% у IV кварталі 2015 р.).

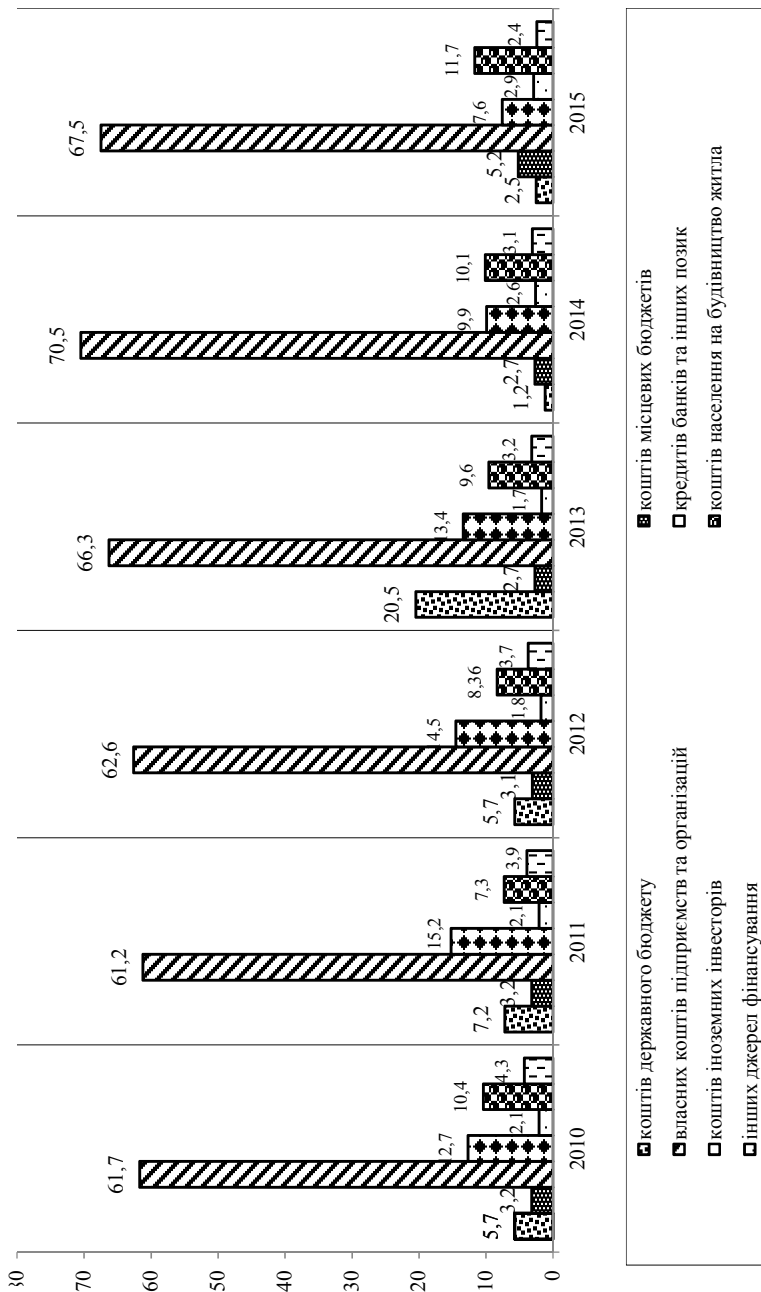

Рисунок. Динаміка капітальних інвестицій за джерелами фінансування у 2010-2015 рр., %

Така висока інвестиційна динаміка у II кварталі забезпечила формування позитивної динаміки капітальних інвестицій за підсумком I півріччя 2016 р. на рівні 9,6% – скорочення на 9,2% у I півріччі 2015 р. Зростання капітальних інвестицій стало наслідком пожвавлення інвестиційної активності [12].

Аналіз структури та динаміки капітальних інвестицій за джерелами фінансування у 201-2015 рр. дозволив визначити, що загальна величина капітальних інвестицій постійно збільшувалася. У структурі інвестицій за джерелами фінансування частка місцевих бюджетів збільшилася з 3,2 до 5,2%. Інвестування власних коштів підприємств порівняно з 2010 р. (61,7%) у 2015 р. зросло до 67,5%. Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 7,6%, тобто порівняно з 2010 р. зменшилася (12,7%), що пояснюється загальною економічною ситуацією в країні. Суттєво зменшилася також частка коштів державного бюджету. Якщо в 2011 р. вона збільшилася на 7,2%, то в наступні роки постійно зменшувалася (2012 р. – 5,7%, 2015 р. – 2,5%) [12].

Аналіз капітальних інвестицій за видами промислової діяльності наведено в табл. 2.

Аналіз капітальних інвестицій за видами промислової діяльності за 2011-2015 рр. свідчить, що основними є переробна та добувна промисловість.

У результаті виконаного аналізу встановлено, що традиційно переважає частка харчової промисловості, яка складає 15,5% від загального обсягу залучених інвестицій у промисловість у 2015 р. У структурі капітальних інвестицій незначними залишаються частка інвестицій: виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення (0,7% у 2015 р.) та виробництво електричного устаткування (0,7%). Водночас частка капітальних інвестицій у металургії становила 14,2%, а у 2011 р. – 12,4%. Слід відзначити, що найбільше зростання відбулося у 2015 р. на підприємствах добувної промисловості – 18466,3 млн грн (21,1%), у тому числі переробної – 46219,1 млн грн (52,7%).

Динаміка інвестицій свідчить, що обсяг інвестицій в Україні збільшується, але їх все ж замало для того, щоб досягти рівня розвитку країн Європи.

Висновки. Виявлено різноманітність трактувань поняття «інвестиції». Аналіз існуючих наукових поглядів дозволив уточнити

Таблиця 2

**Капітальні інвестиції за видами промислової діяльності
у 2011-2015 рр., млн грн / % [12]**

Вид промислової діяльності	2011	2012	2013	2014	2015
Промисловість	78725,8 / 100	91598,4 / 100	97574,1 / 100	86242,0 / 100	87656,0 / 100
Добувна промисловість	22097,7 / 28,1	22293,5 / 24,3	21624,8 / 22,2	20010,6 / 23,2	18466,3 / 21,1
Переробна промисловість	42161,3 / 53,5	42276,8 / 41,2	44717,9 / 45,9	42474,4 / 49,3	46219,1 / 52,7
Харчова промисловість	12061,5 / 15,3	13279,7 / 14,5	14941,3 / 15,3	13486,7 / 15,6	13548,5 / 15,5
Легка промисловість	539,4 / 0,7	371,6 / 0,4	481,5 / 0,5	623,0 / 0,7	987,0 / 1,1
Виробництво виробів з дере- вини, виробництво паперу	3596,4 / 4,6	2258,4 / 2,5	2433,9 / 2,5	2011,8 / 2,3	4031,1 / 4,6
Виробництво коксу та продуктів нафто перероблення	1602,5 / 2,0	1237,5 / 1,5	674,6 / 0,7	534,2 / 0,6	579,6 / 0,7
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	2767,7 / 3,5	3436,6 / 3,7	2653,6 / 2,7	2174,6 / 2,5	1679,7 / 1,9
Металургія	9787,0 / 12,4	9227,8 / 10,0	10875,0 / 11,1	11833,6 / 13,7	12470,0 / 14,2
Виробництво електричного уста- ткування	632,7 / 0,8	673,4 / 0,7	1000,3 / 1,0	601,7 / 0,7	584,8 / 0,7
Виробництво автотранспортних засобів	2422,7 / 3,1	2815,4 / 3,1	3122,9 / 3,2	2627,7 / 3,0	3332,1 / 3,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	13475,1 / 27,7	25381,8 / 27,7	29309,5 / 30,0	22895,0 / 26,5	21347,2 / 24,3
Водопостачання, каналізація, по- водження з відходами	991,7 / 1,6	1646,3 / 1,8	1921,9 / 1,9	862,0 / 1,0	1623,4 / 1,8

економічну сутність категорії «інвестиції» як довгострокове вкладення капіталу в будь-яке підприємство, щоб отримати прибуток. Систематизовано існуючі точки зору на зміст даного поняття. Обґрунтовано, що інвестиції – це вкладення капіталу у всіх його формах у підприємницьку діяльність для забезпечення його зростання в майбутньому.

Конкретизовано економічну сутність поняття «інвестиційна активність» як відображення динаміки залучення інвестицій та їх структури, що характеризують інвестиційну діяльність на підприємстві, а також можливість залучення фінансових ресурсів з метою отримання прибутку чи іншого очікуваного ефекту. Ефекту можна досягти за допомогою сукупності економічних параметрів, які включають рівень і структуру інвестицій.

Встановлено зростання обсягів капітальних інвестицій у II квартал 2016 р. до 17,5% порівняно з II кварталом 2015 р. (скорочення на 3,6%). Така висока інвестиційна динаміка у II кварталі забезпечує формування позитивної динаміки капітальних інвестицій. Результати дослідження динаміки та структури капітальних інвестицій за видами промислової діяльності за 2011-2015 рр. свідчать, що загальна величина інвестицій постійно збільшується.

Структура капітальних інвестицій значно погіршилась, незважаючи на те, що їх основна частка припадає на переробну промисловість (у 2015 р. 52,7% від загального обсягу капітальних вкладень). Інвестиційна активність у сфері розподілення електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у 2015 р. порівняно з 2011 р. зменшилася (24,3 та 17,1% відповідно). Інвестиційна активність у переробній промисловості знизилася за аналогічний період з 23,2% до 21,1%. Суттєві коливання інвестиційної активності за видами промислової діяльності спостерігаються у сфері виробництва хімічних речовин і хімічної продукції. Пріоритетними видами промисловості за період 2011-2015 рр. є добувна та переробна промисловість.

Література

1. Анискин Ю.П. Управление инвестиционной активностью / Ю.П. Анискин, А.Ю. Бударова, А.Н. Попов, В.В. Привалов; под общ. ред. Ю.П. Анискина. – М.: ИКФ «Омега-Л», 2002. – 272 с.
2. Асаул А. Систематизация факторов, характеризующих инвестиционную привлекательность регионов / А. Асаул // Региональная экономика. – 2004. – № 2. – С. 53–62.
3. Ареф'єв М.І. Формування джерел фінансування інвестицій в реальний сектор економіки: дис. канд. екон. наук: 08.00.05 / М.І. Ареф'єв. – М., 2002. – 124 с.
4. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент: підручник / І.О. Бланк, Н.М. Гуляєва. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2003. – 398 с.
5. Богущька О.А. Облігаційна позика як джерело інвестиційної активності підприємств / О.А.Богущька. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2015. – 31 с.
6. Борщ Л.М. Інновації і інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку / Л.М. Борщ // Економіка ринкових відносин. – 2008. – № 22. – С. 44-52.

7. Будяков В.Є. Методи підвищення інвестиційної активності у регіоні : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05 / В.Є. Будяков. – Донецьк, 2008. – 181 с.

8. Бутиріна В.М. Інвестиційна активність та проактивність в економіці міста / В.М. Бутиріна, Т.З. Чаргазія // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Экономика и управление. – Симферополь: Информ.-изд. отд. ТНУ, 2012. – Т. 25(64). – № 3. – С. 46-54.

9. Гераймович В.Л. Неузгодженості у визначенні сутності економічної категорії «інвестиції» / В.Л. Гераймович // Молодий вчений. – 2014. – № 12(15). – С. 98-100.

10. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования / Л. Дж. Гитман, М. Д. Джонк; пер. с англ. – М. : Дело, 1997. – 1008 с.

11. Денисенко М.П. Основы інвестиційної діяльності : підручник для студ. вузів / М.П. Денисенко. К. : Алерта, 2003. – 338с.

12. Капітальні інвестиції 2010-2015 р. [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

13. Єршова Г.В. Інвестиційна активність підприємств та шляхи її забезпечення / Г.В.Єршова // Економіка і прогнозування. – 2011. – №4. – С.53-63.

14. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №38. – С. 188.

15. Идрисова А. Р. Сущность инвестиций, инвестиционной привлекательности и роль инвестиционного проектирования в деятельности предприятий / А. Р. Идрисова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – № 2. – Т. 2. – С. 174-176.

16. Климова Н. И. Инвестиционные параметры регионального развития / Н. И. Климова // Регион: экономика и социология. – 2000. – № 3. – С. 24-41.

17. Майорова, Т.В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. / Т.В. Майорова. – К.: ЦУЛ, 2004. – 376 с.

18. Молодченко Д. Г. Теоретичні та методичні засади управління інноваційно-інвестиційним забезпеченням будівельних організацій регіону: автореферат. канд. екон. наук, спец.: 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / Д. Г. Молодченко. – Х. : НДЦ індустр. проблем розвитку, 2016. – 20 с.

19. Мочерний С.В. Основи економічної теорії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.В. Мочерний, О.А. Устенко. – К.: Академія, 2009. – 502 с.
20. Новий словник іншомовних слів близько 40000 слів і словосполучень / Л.І. Шевченко, О.І. Ніка, О.І. Хом'як, А.А. Дем'янюк; за ред. Л.І. Шевченко. – К.: АРІЙ. – 2008. – 672с.
21. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. – К., 2002. – 272 с.
22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
23. Расвнева О.В. Статистична оцінка інвестиційної активності в Україні / О.В. Расвнева, Л.В.Гриневич // Бізнес Інформ. – 2012. – №7. – С. 111-114.
24. Розенберг Дж. М. Инвестиции: терминологический словарь / Дж. М. Розенберг. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 400 с.
25. Савлук О.В. Концептуальні підходи до визначення інвестиційної привабливості / О.В.Савлук // Економічні науки. – 2011. – №5. – С. 243.
26. Салимов Л.Н. Сущность инвестиционной активности и ее значение в управлении региональной экономикой / Л.Н. Салимов // Вестник Челябинского государственного университета. – 2009. – № 9(147). – С. 83-88.
27. Харламова Г.О. Оцінювання привабливості об'єктів інвестування / Г.О. Харламова // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9 (87). – С. 73-79.
28. Чаргазія Т.З. Сутність та особливості інвестиційної активності в економіці великого промислового міста / Т.З. Чаргазія // Інвестиційна економіка. – 2014. – № 5. – С. 157-162.
29. Чорна М.В. Формування ефективної інвестиційної політики підприємства: монографія / М.В. Чорна, С.В. Глухова. – Харків: ФОП Шейніна О.В., 2010. – 210 с.
30. Шарп У. Инвестиции / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли; пер. с англ. А. Н. Буренина, А. А. Васина. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 1028 с.
31. Шевчук В.Я. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. – К.: Генеза, 1997. – 384 с.

32. Щербань О.Д. Визначення інвестиційної активності українських підприємств / О.Д.Щербань // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014. – №2. – С.160-165.

33. Ястремська О.В. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади / О.М. Ястремська. – Х.: ІНЖЕК, 2004. – 488 с.

Надійшла до редакції 19.09.2016 р.

Д.А. Самодурова

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Сьогодні тема інвестиційної діяльності підприємств викликає у вчених активний інтерес. Це пов'язано з тим, що в сучасних економічних умовах підприємства не можуть існувати та розвиватися лише за рахунок власних коштів. Ряд виробничих проблем підприємств, таких як застарілі виробничі потужності, відсутність інновацій у виробництві, неконкурентоспроможність більшої частини вітчизняної промислової продукції, потребують залучення інвестиційних ресурсів. Характеристика інтенсивності інвестицій визначає інвестиційну активність підприємства.

Слід зазначити, що в існуючих дослідженнях відсутнє єдине трактування поняття «інвестиційна активність». Деякі автори перетинають його із суміжними поняттями, такими як «інвестиційний потенціал», «інвестиційні ресурси». На даному етапі недостатньо уваги приділяється сутності цього поняття, аналізу показників та методів оцінки, динаміці інвестиційної активності підприємств.

Проблематиці інвестиційної активності присвячено праці таких науковців, як О. Богуцька, Н. Брюховецька, І. Булеєв, В. Буров, Є. Виборова, Є. Казакевич, Н. Клімова, Т. Коритько, О. Кравченко, І. Ройзман, Л. Паштова, В. Плужніков, Л. Салімов, Д. Соколов [2-15] та ін. (табл. 1).

Найбільш відповідним є трактування Л.Салімова: «Інвестиційна активність – фактичний результат складної динамічної взаємодії, з одного боку – можливостей інвестування, з іншого – рівня

© Д.А. Самодурова, 2016